

SZAKMACSOPORTOSALAPOZÓOKTATÁS AZ EGÉSZSÉGÜGY SZAKMACSOPORTRA

11. évfolyam

Egészségügyi szakmacsoportos alapozó ismeretek	222 óra
Egészségügyi szakmacsoportos alapozó gyakorlatok	<u>74 óra</u>
Elmélet és gyakorlat	296 óra

12. évfolyam

Egészségügyi szakmacsoportos alapozó ismeretek	160 óra
Egészségügyi szakmacsoportos alapozó gyakorlatok	<u>96 óra</u>
Elmélet és gyakorlat	256 óra

EGÉSZSÉGÜGYISZAKMACSOPORTOSALAPOZÓISMERETEK

11—12. évfolyam

Célok és feladatok

A szakmacsoportos alapozó oktatás lehetőséget nyújt a kiválasztott szakmacsoport szakmai elméleti ismereteinek elsajátítására, a készségek, képességek fejlesztésére, az érettségire való felkészülésre, a pályaválasztás, illetve szakirányú felsőfokú továbbtanulás előkészítésére és az érettségi utáni szakképzés megalapozására.

A tantárgy célja, hogy mutassa be a tanulóknak az emberi lélek jelenségeit, szerezzenek ismereteket a test felépítéséről, működéséről, figyeljék és értsék meg mindazt, amit saját lelki életük figyelésekor mindennaposan tapasztalnak.

A tanulók lássák meg az emberi pszichikum fejlődésének törvényszerűségeit, jellegzetességeit, ezek biológiai és szociális összefüggéseit.

Járuljon hozzá a tanulók adekvát emberi kapcsolatainak tudatos kialakításához, valamint a humán pályákon leggyakrabban előforduló szociálpszichológiai jelenségek felismeréséhez és ezek értékeléséhez.

Elemezzék az emberi egészség és a környezet kölcsönhatását, ösztönözze őket a környezet megóvására, helyes higiénés magatartásra, egészséges életmódra és a környezetszennyezés megakadályozására, szemléljék az embert környezetével is egységes egészként.

A tanulók ismerjék a család szerkezetét, a család életciklusait, a család szerepeket, a család ártó-védő hatásait. Legyenek tájékozottak az egészségügyi intézményrendszer céljáról.

Értsék meg az életműködések és szabályozásukat, ismerjék fel a test felépítése és működése közötti dinamikus összefüggéseket, azoknak az életkornak megfelelő változásait.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy segítse a tanulókat annak belátásához, hogy leendő munkájuk során áldozatkészségük mellett csak tanulásuk, szakmai tudásuk révén lesznek képesek embertársaikon segíteni. Járuljon hozzá, hogy napi tevékenységeik, leendő munkájuk során háttérben tudják tartani személyes indulataikat, érzelmeiket, lelki állapotuktól függetlenül tudják majd hivatásukat ellátni. Szeressék a gondjaikra bízott embertársaikat, éljék át élethelyzetét, legyenek készek áldozatokra is.

A tantárgy adjon lehetőségeket arra, hogy fejlődjön a tanulók mentálhigiénés szemlélete, tudatosan alakítsák az életmódjukat, életvezetésüket.

A tanulók értsek, tudják meghatározni az általános lélektani alapfogalmakat, saját lelki jelenségeikről és azok működéséről tudjanak tapasztalatokat szerezni és összevetni a tanultakkal, valamint az elsajátított pszichológiai alapfogalmakat és szakkifejezéseket alkalmazni későbbi tanulmányaik során.

Tudjanak tanulási módszereket és stratégiát alkalmazni. Értsék és tudják meghatározni a pszichológia alapfogalmait, vessék össze a tanultakat saját személyiségükkel.

A tanulók tudják meghatározni az érés és fejlődés törvényszerűségeit, a tanulás és viselkedésmódosítás szerepét, az érzelmi-akaratit fejlődés összefüggéseit.

Sorolják fel a szenzomotoros és kognitív fejlődés menetét, alkalmazzák az életkori periodizációnak megfelelő ismereteiket, és magyarázzák meg a szocializáció legfőbb területeit és ezek jellemzőit.

A tanulók ismerjék az interakciók hatását, alapelveit, az individuum összetevőit és a szociálpszichológia funkcióit.

Elemezzék és értékeljék a társas kapcsolatokat elősegítő és nehezítő jelenségeket, a szerep legfőbb jellemzőit, a szocializációs folyamatra ható személyek, csoportok, eszmék és kultúrák hatásait.

A tanulók tudják ismertetni a családi életciklusokhoz kötődő szerepváltozásokat, rendszerezék a csoport jellemzőit, a csoportközi viszonyok és csoportdinamikai jelenségek összetevőit.

Tudják a személyészlelés legfőbb területeit meghatározni, és alkalmazni a társas érintkezés legfőbb meghatározóit.

A tanulók tudják megnevezni a mentálhigiéné alapjait és célját, a hivatásos és az önségítő csoportok munkájának helyét, szerepét a segítő hálózatban.

Ismerjék meg és értsek a mentálhigiénés konzultáció alapelveit és a mentálhigiénés módszereket, ismerjék fel ezek hatásait.

Tudják felsorolni az életmód és életvitel összetevőit, ismerjék a család szerkezetét, a család életciklusait, a családi szerepeket és a család ártó-védő hatásának jellemzőit, az egészségügyi intézményrendszer célját.

A tanulók tudják meghatározni az ember helyét és szerepét az ökoszisztémában.

Tudják megnevezni az emberi test szerkezeti elveit, a síkokat és az irányokat, az egyes szervrendszerek felépítését és működését, az összefüggéseket az életmóddal.

11. évfolyam

Évi óraszám: 222 óra

Belépő tevékenységformák

Általános és személyiség-lélektan:

Az ember lelki jelenségeinek minél többoldalú és minél alaposabb megismerése.

Az ember legfontosabb lelki működéseinek ismerete és a lelki működések közötti kapcsolat fejlesztése. Mindennapos élethelyzetek, döntési szituációk elemzése.

Egyéni és csoportos anyaggyűjtés és folyóirat-elemzés.

Fejlődéslélektan és szocializáció:

A fejlődéslélektan és a szocializációra ható integrált hatásmechanizmus több oldalról történő megismerése, az ehhez rendelkezésre álló ismeretterjesztő kiadványok használata.

Annak tudatosulása, hogy az ember biológiai, szociális és pszichológiai lény.

Az életkorok szerinti fejlődés rendszerszemléletű megismerése.

Egyéni és csoportos anyaggyűjtés, előadás tartása.

Egészséggondozás:

Az emberi környezet integrált hatásmechanizmusának megismerése, az ehhez rendelkezésre álló ismeretterjesztő folyóiratok, könyvek és egyéb információhordozók használata. Az egészséges életmód, a rendszeres testmozgás szükségességének felismerése, a helyes attitűd kialakítása.

Az egészségkárosító magatartás egyéni és társadalmi hátrányainak belátása.

Önálló anyaggyűjtés és előadások megtartása.

Általános és személyiség-lélektan

Témakörök	Tartalmak
Bevezetés az általános lélektanba	Az általános lélektan fogalma, tárgya, jelentősége. A lelki jelenségekről általában. A pszichológia rövid története.
Érzékelés — észlelés	Fiziológiai alapok. Külső-belső érzékelés. Fény, színek, pontok, csíkok, formák, komplex képek észlelése. A távolság, a nagyság, az idő és a mozgás észlelése. Konstanciák. A fájdalom percepciója. Érzéki csalódások. Perceptuális tanulás. Személypercepció.
Figyelem, álom, ábránd	Fiziológiai alapok és alapfogalmak. A figyelem fajtái és tulajdonságai. Aktiváció, orientáció, habituáció. Szelektív figyelem. Figyelmi zavarok. Alvás, álom, ábránd.
Tanulás — tudás	Fiziológiai alapok. Tanulápszichológiai elképzelések. Tanulásfogalmak — tanulási formák. Imprinting. Kondicionálás. Belátásos, látens, perceptuális, asszociatív, motoros, kognitív és verbális tanulás. Tanulási stílus, tanulási stratégiák.
Emlékezet és képzelet	Fiziológiai alapok. Észleletszűrés. Rövid távú, hosszú távú és nagyon hosszú távú emlékezet. A memória szerkezete, modelljei és szerepe a tanulásban. Észlelet — emlékezet — képzelet. A képzelet természete, haszna és fajtái.
Gondolkodás, intelligencia és kreativitás	Tudatos, tudattalan, éntudat, akarat. Kezesség, féltekei lateralizáció. Problémamegoldás és logika. Döntés, fogalomalkotás, kategorizáció. Kommunikáció, nyelv, kultúra. Intelligencia, kreativitás. Konvergens és divergens gondolkodás.
Motiváció, érzelem	Fiziológiai alapok. Regulációs és nemregulációs motiváció. Kognitív, önjutalmazó és humánspecifikus motiváció. Agresszió, altruizmus. Az érzelmek felosztása — verbális és nonverbális kifejezése. Empátia, konfliktus, ambivalencia, tolerancia. Frusztráció, szorongás, szeretet, félelem. Életmód — szükségletek — érzelmek.

Témakörök	Tartalmak
Személyiség — temperamentum — jellem	A személyiség-lélektan alapfogalmai. A személyiség összetevői és ezek összefüggései. Érdek, érték, érdeklődés, képesség. Irányulás és indítékok. Világnézet, meggyőződés, eszmények, beállítódás. Temperamentum- és személyiségtipológia. A jellem és jellemszerkezet. Személyiségprofil és stílus. Az érett személyiség kritériumai, az elhárító mechanizmusok. Az egészséges személyiség.

Fejlődéslélektan és szocializáció

Témakörök	Tartalmak
Az érés és fejlődés fogalma, törvényszerűségei	A fejlődéslélektan fogalma, szerepe. A személyiség- és énéjlődés lényege. Az érés és fejlődés menete, mozgatórugói, befolyásoló tényezői. Pszichikus fejlődéstörvények. Életkori periodizáció. Fejlődésbeli eltérések és különbségek.
A szenzoros és a kognitív mechanizmusok fejlődése	A mozgástér szerepe. Az érzékszervi-mozgásos értelmi fejlődés. A verbális és nemverbális kommunikáció fejlődése. A gyermeki világkép és gondolkodás fejlődése. Az énkép és éntudat fejlődése.
A tanulás mint viselkedésmódosulás	Viselkedés — tanulás utánzás útján. Az empátia és identifikáció a tanulás során. Az érdeklődés és értékorientáció fejlődése.
Az érzelmi-akarat élet fejlődése	A motiváció fejlődése. Az érzelmek és akarat fejlődése. A korai anya—gyerek-, apa—gyerek-kapcsolat. Pszichoszexuális fejlődés. A játéktevékenység, a rajz és ábrázolás fejlődése. A mese szerepe. Önérvényesítés, önérvényesítési igények és érzelmek megfogalmazása, kifejezése. Szerlem és intim kapcsolatok.
Az életkorok szerinti fejlődés	A születés előtti fejlődés. Az újszülött és csecsemőkor fejlődéslélektana. A kisgyermek és az óvodás pszichés jellemzői. Kisiskolás- és pubertáskor. A serdülő- és ifjúkor pszichés jellemzői. Felnőttkor — öregedés — öregkor — aggkor. A férfi és a női szerep kifejlődése. A felnőttkor szakaszai és feladatai, az érett felnőtt pszichés jellemzői. Az élet befejezése.

Egészséggondozás

Témakörök	Tartalmak
Az ember mint bioszociális lény	Szükségletek, szükségletrendszerek.
Az ember és környezete	Környezeti tényezők hatása az ember egészségére. Az emberi tevékenység hatása az ökoszisztémára. Az ökoszisztémák hatása az emberre. A környezetvédelem prioritásai (levegő, víz, talaj, hulladékkezelés stb.). A környezetszennyezés és hatásai. Környezeti és természeti katasztrófák.
A környezetszennyezés hatása az ember egészségére	Levegőszennyezés, vízszennyezés, talajszennyezés, kémiai anyagok hatása az egészségre. Járványfolyamatok, fertőző betegségek megelőzése.
A mesterséges környezet és az ember	A mikroszociális környezet szocializációja és az egészség. A makroszociális környezet hatása az egészségre. A magasabbrendű szükségletek és az egészség összefüggése. Pozitív életvezetés.
Az emberiség globális problémái	Társadalmi és gazdasági változások. Nemzetközi konfliktusok, háborúk, túlnépesedés, migráció és az ehhez kapcsolódó gondozási feladatok. AIDS, munkanélküliség, szegénység. Az emberiség globális problémáival foglalkozó nemzetközi megállapodások, szerződések és szervezetek (Maastricht, Schengen, Amszterdam, WHO stb.), ezek megvalósulása Magyarországon.
Az életmódot meghatározó tényezők	Az életmód fogalma, jellemzői, összetevői, mutatói. Az életmódot befolyásoló tényezők. Testi-lelki terhelhetőség. Anyagi feltételek (pénz, jövedelem, ökológiai és tárgyi feltételek). Iskola, munka, foglalkozások. Végzettség, szakképzettség, munkanélküliség. Szabad idő, szabadidős kultúra. Emberi közösségek, emberi kapcsolatok. Értékek.
A család	A család szerkezete, funkciói, hagyományos és mai sajátosságai. A család életciklusai, családi szerepek. A család működése, működésének zavarai, krízisei. A család mint az életmód kerete, ártó-védő hatások. A család- és gyermekvédelem intézményei.
Egészségügyi, szociális intézményrendszer	Az intézmények közötti együttműködés, a segítő hálózat kiépülése. A különböző életciklusokhoz kapcsolódó intézményrendszer. A különböző feladatok megvalósításában együttműködő intézmények.

A továbbhaladás feltételei

Általános és személyiség-lélektan:

A tanulók tudják az általános lélektani alapfogalmakat megfogalmazni, felismerni, besorolni, az egyes lelki jelenségeket osztályozni, a tanulási módszereket és stratégiát alkalmazni.

Tudják megnevezni az emlékezet és a képzelet alapfogalmait, az érzékelés, észlelés alapfogalmait, a gondolkodás, intelligencia és a kreativitás alapfogalmait.

Szerezzenek tapasztalatokat saját lelki jelenségeikről és azok működéséről, tudják megnevezni a motiváció és az érzelem, az emberi személyiség alapfogalmait és ez utóbbit tudják összetetni saját személyiségükkel.

Fejlődéslélektan és szocializáció:

A tanulók tudjanak a fejlődéslélektan rendszerében tájékozódni.

Értsék a fejlődéslélektan lényegét, hogy tudatosuljon bennük az emberi pszichikum fejlődésének folyamata, ismerjék fel a fejlődéslélektan biológiai és szociális összefüggéseit.

A tanulók tudják megmagyarázni a szocializáció legfőbb területeit és ezek jellemzőit, meghatározni az érés és fejlődés törvényszerűségeit.

A tanulók tudják meghatározni a tanulás és viselkedésmódosítás szerepét, az érzelmi és akarati fejlődés összefüggéseit, alkalmazzák az életkori periodizációnak megfelelő ismereteit. Tudják felsorolni a szenzomotoros és kognitív fejlődés menetét.

Egészséggondozás:

A tanulók ismerjék fel az egészséget erősítő értékeket, tudják ismertetni a különböző intézmények közötti kapcsolattartás formáit, a segítő hálózat szerepét a komplex ellátásban.

Alakítsák ki az egészséges életmód igényét, sajátítsák el az egészséget elősegítő magatartást.

A tanulók tudják az egészséget értéként kezelni, és tudják megnevezni az egészségügy legfontosabb országos és helyi intézményeit, azok feladatait.

12. évfolyam**Évi óraszám: 160 óra***Belépő tevékenységformák*

Mindennapos élethelyzetek, döntési szituációk elemzése.

Önálló anyaggyűjtés és előadások tartása.

Csoportmunkában aktív közreműködés.

A csoportok működése, csoportdinamika, csoporton belüli szerepek megismerése.

A lelki egészség megtartása, módszereinek megismerése. Optimális napirend kialakítása, az életkori változások megismerése.

Mikroszkópos és élettani vizsgálatok, kísérletek önálló elvégzése, dokumentálása, értékelése.

Szociálpszichológia

Témakörök	Tartalmak
Bevezetés a szociálpszichológiába	Tárgya, funkciója és rövid története.
Az interakciók pszichológiája	Interakciós hatások és alapelvek. Magányos, páros helyzet és szervezett csoport, formális, informális szervezet.
Identitás	Fogalma, dimenziói.
A társas kapcsolatokat elősegítő és nehezítő pszichológiai jelenségek	Együttműködés, segítségnyújtás, tolerancia, vonzalmak, konfliktusok, versengés, közöny, irigység.
A személyészlelés pontossága, illetve pontatlanságai	Fizikai és szociális észlelés. Pontosság az érzelmek észlelésében. A hangulat hatása.

Témakörök	Tartalmak
A szerep	A szerep lejátszása: harc, vita, játszma. Szereptanulás, szerephelyzet. Szerepfeszültség, szerepkonfliktus. Szerepfeszültség, kompenzálás.
A társas érintkezés meghatározói	Attitűd. Burkolt személyiségelméletek. A benyomás kialakítása, benyomáskeltés. Attribúció, énattribúció. Kommunikáció, szociabilitás, társas befolyásolás.
A csoport jellemzői és a csoportközi viszonyok	A csoport. Egyén a csoportban. Csoportközi viszonyok: kategorizáció. Sztereotípiák, előítéletek, proszociális viselkedés.

Mentálhigiéné

Témakörök	Tartalmak
A mentálhigiéné szemlélet alapja és célja	A családi mentálhigiéné alapjai. Az iskolai mentálhigiéné alapjai.
Az aktív tevékenység és a pihenés egyensúlyának fontossága az élővilágban	Az aktív és passzív szakaszok változása. Az életmód tudatos vezetése. Megfelelő napirend.
A lelki egyensúly megtartásának módszerei	Alapfogalmak. A mentálhigiéné konzultáció jelentősége. Az önségítő és támogató csoportok. Relaxációs tréningek.
A mentálhigiéné konzultáció	Módszerek. Alkalmazása a párbeszédben. Esetközpontú megbeszélés. A pedagógus-központú konzultáció. A programközpontú konzultáció.
Segítő szervezetek, segítő hálózat	A segítő hálózat összetevői és működésük. Civil, egyházi és karitatív segítő szervezetek.

Az emberi test

Témakörök	Tartalmak
Az ember az ökoszisztéma része	Az embertan tárgya, helye, szerepe a szakmai képzésben. Az ember biológiai környezete és kölcsönhatása.
Az emberi test főbb szerkezeti elvei	A szervezet morfológiai felépítése. Az emberi test jellemzői: kétoldali szimmetria, szelvényezettség, síkok, irányok. A test felépítését és működését feltáró, vizsgáló módszerek.
A mozgásrendszer	Általános csonttan és izomtan. A csontok közötti összeköttetések és azok elváltozásai. A törzs csontjai és ízületei, a törzs izmai. A végtagok csontjai, ízületei és izmai. A koponya csontjai és ízületei. Fejizmok, nyakizmok.

Témakörök	Tartalmak
A keringési rendszer	<p>A keringési rendszer feladata, felépítése, részei. A vér alkotóelemei és azok kóros elváltozásai. A vércsoportok, Rh-faktor és a véralvadás élettani jelentősége. A szív felépítése, működése és a működés szabályozása, a leggyakoribb kóros elváltozások. A vérerek, vércsövek, a magzati vérkeringés. A nyirokkeringés mint a keringési rendszer része. A keringési rendszer szerepe az anyagcserében és a védekező mechanizmusokban. Az életmód hatása a keringési szervekre.</p>
A légzőrendszer	<p>A légzőrendszer felépítése, működése. A külső és belső légzés folyamatának élettani alapjai. Mellhártya, a légzés mechanizmusa, szabályozása.</p>
Az emésztőrendszer	<p>A tápanyagtartalom élettani jellemzői (tápanyagok, építőanyagok, enzimek). Az emésztőrendszer felső, középső és alsó szakaszának részei, felépítésük, élettani és kóros működésük. A máj és a hasnyálmirigy. A hashártya és a hasüregi szervek helyzete. Az emésztés mint az anyagcsere része.</p>
A vizeleti szervek	<p>A vizeleti szervek felépítése és működése. A vizelet összetétele és a betegségre utaló eltérései. A vizeletürítés és vizeletképzés szabályozása. A vizeletkiválasztás leggyakoribb minőségi és mennyiségi eltérései.</p>
A szaporodás szervrendszere	<p>A nemi jelleg fogalma, férfi és női nemi jelleg megkülönböztetése. A belső és külső női nemi szervek felépítése és működése. A női nemi szervek működésének ciklusos változásai. A belső és külső férfi nemi szervek felépítése és működése.</p>
A belső elválasztású mirigyek	<p>A belső elválasztású mirigyek rendszerének általános felépítése, működési és szabályozási jellemzői. Az idegi és hormonális szabályozás, feedback. Az agyalapi mirigy lebenyeinek felépítése és működése. Az endokrin mirigyek jellemzői, felépítésük, működésük.</p>
Idegrendszer	<p>Felépítése, szövettana, felosztása, idegéletana. A gerincvelő felépítése, működése, pályarendszere, gerinvelői reflexek. Az agyvelő és az agykéreg felépítése és részei. Az agyvelő pályarendszere és kapcsolata a gerinvelői pályákkal. Az agykamrák, agyvíz és az agyvízkeringés környéki idegrendszer. Agyidegek, gerinvelői idegek. Vegetatív idegrendszer: szimpatikus, paraszimpatikus. Az idegrendszer feladata a szervezetben. Az idegrendszer egyedfejlődésben betöltött szerepe. A központi és perifériás idegrendszer leggyakoribb, az élettanitól eltérő változása. Az idegrendszer fejlődésének jelentősége az emberré válásban.</p>
Érzékszervek	<p>Bevezetés, az érzékszervek jelentősége. A látószerv. A halló- és egyensúlyozó szerv. A szaglás és ízlelés szervei. A bőr mint érzékszerv, az emlő.</p>

*A továbbhaladás feltételei**Szociálpszichológia:*

A tanulók mutassák be a szociálpszichológia funkcióit, az individuum összetevőit és az interakciók hatását, alapelveit. Tudják elemezni és értékelni a társas kapcsolatokat elősegítő és nehezítő jelenségeket és a szerep legfőbb jellemzőit.

A tanulók tudják meghatározni a személyészlelés legfőbb területeit, és tudják alkalmazni a társas érintkezés legfőbb meghatározóit.

Tudják rendszerezni a csoport jellemzőit és a csoportközi viszonyok összetevőit, ismerjék a családi életciklusokhoz kötődő szerepváltozásokat.

Mentálhigiéné:

A tanulók tartózkodjanak az egészségkárosító hatásoktól, anyagoktól, alakítsák ki helyes napirendjüket, ismerjék és értsék meg a mentálhigiéné szemlélet alapjait és célját, tudatosan alkalmazzanak életvezetésükben tanult stratégiákat, módszereket.

A tanulók ismerjék a hivatásos és az önségítő csoportok munkájának helyét, szerepét a segítő hálózatban, és ismerjék fel a prevenció, illetve lelki egészségvédelem intézményes egészségügyi lehetőségeit.

Az emberi test:

A tanulók minél több oldalról és részletesebben ismerjék meg az emberi test és egyes szervrendszereinek működését. Tudják meghatározni az ember helyét és szerepét az ökoszisztémában, tudják megnevezni az emberi test szerkezeti elveit, a síkokat és az irányokat.

Modelleken, ábrákon ismerjék fel a test nagyobb csontjait, izmait és ízületeit, a vérkörök nagyobb ereit.

A tanulók ismerjék a keringési rendszer felépítését és működését, a keringés szerepét az anyagcserében, valamint az életmód hatását a keringési szervekre, a légzőrendszer felépítését és működését.

Tudják megmagyarázni a vércsoportok és a véralvadás élettanát, a légzés és az emésztés szerepét az anyagcserében, a vizeletképzés, a menstruációs ciklus szabályozását és az idegrendszer felosztását, felépítését és működését, valamint szabályozásának összefüggéseit.

A tanulók tudják összehasonlítani az ember és az állatvilág idegműködésének alapvető jelenségeit, és tudják megmagyarázni az idegrendszer fejlődésének jelentőségét az emberré válásban.

Tudják az érzékszervek jelentőségét megmagyarázni, felépítését és működését ismertetni.

EGÉSZSÉGÜGYISZAKMACSOPORTOSALAPOZÓGYAKORLATOK**11—12. évfolyam***Célok és feladatok*

A szakmacsoportos alapozó oktatás lehetőséget nyújt a kiválasztott szakmacsoport közös szakmai elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítására, a készségek, képességek fejlesztésére, az érettségire való felkészülésre, a pályaválasztás, illetve szakirányú felsőfokú továbbtanulás előkészítésére és az érettségi utáni szakképzés megalapozására.

A tantárgy oktatásának célja segíteni a tanulók gyakorlati és személyes készségeinek kifejlesztését. Az elsajátított kommunikációs készségeket tudják alkalmazni az egészségügyi pályákon. Tudjanak interjúkat készíteni.

Alakuljon ki a tanulók egészségmegőrző szemlélete. Emellett mutassák be a teljes emberi életre vonatkozóan a gondozási feladatokat, tevékenységeket.

A tantárgy oktatásának célja továbbá az olyan pozitív attitűdök kialakítása, amelyek segítik az életkorokból adódó, elsősorban egészségügyi gondozási helyzetek megoldását, integráltan a szociális és mentális gondozással.

Fejlesztési követelmények

A tanulók tudják a tanult kommunikációs technikákat a helyzetnek megfelelően alkalmazni, tudjanak interjút készíteni, lássák meg, ha segítő beszélgetésre van szükség, tudják azt eredményesen lefolytatni.

Mutassák be az egyedfejlődés szakaszait, a családtervezés, megtermékenyítés, szülés, születés folyamatait, cselekvéseit, határozzák meg az alapfogalmakat, ismerjék fel az összefüggéseket.

Az egyes élethelyzeteknek megfelelően helyesen ítélnék meg konkrét életmód-elemeket, életvezetéseket.

Tudják alkalmazni a különböző életkorokban elvégzendő egészségügyi gondozási feladatokat, valamint ismertetni az ezekhez a helyzetekhez kapcsolódó szociális és mentális gondozási lehetőségeket.

A természeti és a társadalmi környezetben szemlélik komplexen az embert a megszületéstől az élet befejezéséig.

11. évfolyam**Évi óraszám: 74 óra***Belépő tevékenységformák**Szakmai kommunikáció:*

A szakma és a kommunikáció kapcsolatának tisztázása, a különböző kommunikációs csatornák gyakorlati példákön keresztül történő elsajátítása.

Szakmai kommunikációs technikák begyakorlása.

Szakmai kommunikáció

Témakörök	Tartalmak
Felkészülés az egészségügyi pályára	A személyesztelés pontossága. A kapcsolat felvétele és a kapcsolattartás, kapcsolat lezárása. Kommunikáció mint a személyes befolyásolás eszköze. Szimmetrikus—aszimmetrikus kommunikáció. Önérvényesítő és felelős kommunikáció munkatársakkal, kliens/beteggel — gyermekkel, fiatalokkal — felnőttel és idős emberrel. Érdekérvényesítési technikák. Csoportkommunikáció.
A segítő kapcsolat	A meghallgatás, meghallás, megfigyelés. Kommunikációs technikák, a dialógusra való képesség fejlesztési technikáinak gyakorlása. A panaszok kezelése. Az információ joga. Hallgatáshoz való jog.
Interjú	Az interjúzás a társadalmi megismerés egyik technikája. A családja. Az interjú fogalma, típusai. A riport.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók tudják alkalmazni a segítő kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és a segítő kapcsolat lezárásának módszereit. Tudják a szituációban begyakorolt kommunikációs technikát az élethelyzetnek megfelelően alkalmazni. Tudjanak segítő beszélgetést lefolytatni és interjút készíteni.

12. évfolyam**Évi óraszám: 96 óra***Belépő tevékenységformák**Gondozástan:*

A magyar lakosság egészségügyi mutatóinak elemzése, a rizikófaktorok felismerése. Gyakorlati megvalósíthatóságának megismerése.

Életkori periodizációnak megfelelően az egészségügyi gondozási feladatok gyakorlása és önálló elvégzése.

Az egészséges életmódot erősítő értékek felismerése és az egészségmegőrző magatartás elsajátítása.

Gondozástan

Témakörök	Tartalmak
Bevezetés a gondozástanba	Az egyedfejlődés szakaszai. A gondozás mint integrált tevékenység. A szociális, a mentális és az egészségügyi gondozás kapcsolódási pontjai. Egyéni és közösségi, személy- vagy problémaközpontú gondozás.
Szülők leszünk	Az optimális családtervezés és a megtermékenyítés. A terhes nő életmódja — terhesgondozás. Felkészülés a szülésre. Szülés és születés.
Újszülött a családban	Az anya és újszülött egy napja a kórházban és/vagy otthon. Az újszülött otthoni fogadása. Az egészséges újszülött jellemzői és az átmeneti működészavarok. Testtömeg—testhossz mérése, fürösztés, pelenkaváltás, öltöztetés. Az egészséges fejlődés elősegítése, az újszülött környezete és a komfortérzet biztosítása. Az újszülött táplálása. Az anya — apa — családtagok — gyerekek ideális kapcsolata.
Az első év	Az egészséges csecsemő élettani sajátosságai. Testtömeg—testhossz mérése, fürösztés, pelenkaváltás, öltöztetés. A csecsemő fejlődésének figyelemmel kísérése és elősegítése — a komfortérzet biztosítása. Az értelmi-érzelmi-szociális magatartás fejlődésének elősegítése. A csecsemők korszerű táplálása. Mit tegyünk, ha beteg a gyerek?
A kisdedkor	Az 1—3 éves kisgyermek fejlődési sajátosságai. Öltöztetés, fürösztés. Szobatisztaságra nevelés. A kisgyermek optimális fejlődését elősegítő tényezők. A helyes szokások kialakítása.
Óvodás lett a gyermek	Az óvodáskorú gyermek fejlődési sajátosságai. A játék szerepe és funkciója. Újabb szokások kialakítása. Iskolaérettség.
A kisiskolás gyermek	A kisiskoláskorú gyermek fejlődési sajátosságai és annak biztosítása. A megváltozott emberi kapcsolatok alakulása a kisiskoláskorban. A biztonságos élet és közlekedés feltételeinek biztosítása.

Témakörök	Tartalmak
A serdülőkor	A prepubertás- és pubertáskor életkori jellemzői. A mozgásigény és az egészséges bioritmus. A társaskapcsolatok jellemzői és problémái. Az önértékelés alakulása. Viselkedési minták és élethelyzetek. Az egészségi állapotváltozások során alkalmazható gondozási feladatok.
Az ifjúkor	Az ifjúkor élettani és életkori jellemzői. Az ifjak egészséges életvitele és szexuálhigiénéje. Az ifjak önmegvalósítási törekvése, az ifjúkor feladatai. Családtervezés, családalapítás és a nem kívánt terhesség következményei. Nővédelmi feladatok és a rákszűrés jelentősége.
A felnőttkor	A felnőttkor szakaszai és az egészséges felnőtt jellemzői. A fittség és az aktív, tevékeny élet jelentősége. A változtatás, változékonyosság és a változással szembeni ellenállás. A munkahelyi és az otthoni balesetek megelőzésének lehetőségei a felnőttkorban. A szűrővizsgálatok jelentősége, fajtái és lehetősége. Felkészülés az időskorra.
Az időskor	Az időskor szakaszai és ezek jellemzői. Az öregedéssel összefüggő változások. Az idős emberek életmódja. Az idősek gondozásának lehetőségei — az alapvető és magasabb rendű szükségletek figyelembevételével. A lakó és tartózkodási lehetőségek. A halál.

A továbbhaladás feltételei

Gondozástan:

A tanulók értelmezzék a gondozás folyamatát komplex (egészségügyi, szociális és mentális) hatásmechanizmusként, minél több oldalról és részletesebben ismerjék meg az életkori periodizációnak megfelelő gondozási feladatokat.

Tudják felsorolni az egyedfejlődés szakaszait, a családtervezés, megtermékenyítés, a terhes életmódja, a szülés, születés alapfogalmait és összefüggéseit.

A tanulók tudják alkalmazni az újszülött egészséges fejlődéséhez szükséges higiénés módszereket, anyagokat, eszközöket.

Ismerjék és tudják elvégezni a csecsemő és a kisdied, az óvodás- és kisiskoláskorú gyermek alapfokú egészségnevelési feladatait.

Ismerjék fel a serdülőkor problémáit, és gyakorló helyzetekben végezzenek el ezzel összefüggő egészségvédelmi és gondozási feladatokat.

Alkalmazzák a felnőttkori periodizációnak megfelelő gondozási műveleteket, ismerjék fel az időskor problémáit, és tudják elvégezni a gondozási feladatokat.